

بررسی اثربخشی آموزش جنسی بر خودپنداره جنسی زنان در آستانه ازدواج شهر اهواز

عاده باوی^{۱*}، عباس امان‌الهی^۲، یوسفعلی عطاری^۳

چکیده

زمینه و هدف: پژوهش حاضر به منظور بررسی اثربخشی آموزش جنسی بر اساس مدل IMB بر خودپنداره جنسی زنان در آستانه ازدواج شهر اهواز انجام شد.

روش بررسی: جامعه آماری شامل کلیه زنان مراجعه‌کننده‌ای بودند که به فراخوان محقق پاسخ دادند. از میان آنها ۳۰ زن به روش تصادفی ساده انتخاب و به شیوه تصادفی در دو گروه آزمایش و گروه کنترل قرار گرفتند. طرح پژوهش از نوع طرح آزمایشی با پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه کنترل بود. سپس گروه‌های آزمایش، ۱۰ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای آموزش جنسی بر اساس مدل IMB دریافت کردند. ابزار مورد استفاده در این پژوهش پرسش‌نامه چندبعدی خودپنداره جنسی بود. داده‌ها با روش تحلیل کوواریانس چندمتغیری (مانکوا) مورد تجزیه تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: نتایج به‌دست‌آمده نشان داد که آموزش جنسی موجب کاهش اضطراب جنسی و افسردگی جنسی و افزایش خودابرازی جنسی، خوش‌بینی جنسی و خودکارآمدی جنسی در زنان گروه آزمایش شد.

نتیجه‌گیری: این پژوهش مؤید آن است که با آموزش می‌توان از ایجاد مشکلات جنسی پیشگیری کرد. در مورد اثربخشی آموزش جنسی قبل از ازدواج نیز می‌توان این‌گونه تبیین کرد که آموزش این مسایل به زنان در آستانه ازدواج کمک می‌کند که در رابطه‌ی زناشویی مهار جنسی را کنار گذاشته و از این حق طبیعی خود لذت لازم را ببرند.

کلید واژگان: آموزش جنسی، خودپنداره جنسی، اضطراب جنسی، افسردگی جنسی، خودابرازی جنسی، خوش‌بینی جنسی و خودکارآمدی جنسی.

۱- کارشناسی ارشد گروه مشاوره.

۲- استادیار گروه مشاوره.

۳- استاد گروه مشاوره.

۱ و ۲ و ۳- گروه مشاوره، دانشکده روان-شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران.

* نویسنده مسؤول:

عاده باوی؛ گروه مشاوره، دانشکده روان-شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران.

تلفن: ۰۰۹۸۹۱۶۶۱۶۵۴۱۸

Email: Adel.hesam@yahoo.com

مقدمه

ازدواج از نظر اسلام پیمان مقدسی است که از طریق آن خانواده شکل می‌گیرد و در تمام ادوار گذشته در میان اقوام و جوامع وجود داشته و مورد تأکید بیشتر ادیان بوده است و حتی آن را پیوند مطلوب انسانی دانسته‌اند که به زندگی افراد معنا می‌بخشد (۱).

در واقع، ازدواج موفق و شروع رابطه زناشویی قادر است بسیاری از نیازهای روانی و جسمی را در یک محیط امن برآورده سازد و تأثیر به‌سزایی بر سلامت و بهداشت روانی افراد داشته باشد (۲).

در این زمینه می‌توان گفت که اگرچه زندگی زناشویی سعادت‌مندانه فقط تا اندازه‌ای مربوط به رابطه جنسی است، ولی این رابطه ممکن است از مهم‌ترین علل خوشبختی یا عدم خوشبختی در زندگی زناشویی باشد. زیرا اگر این رابطه قانع‌کننده نباشد، منجر به احساس محرومیت، ناکامی و عدم احساس ایمنی (به خطر افتادن سلامت روان) و در نتیجه از هم‌پاشیدگی خانواده می‌شود (۳).

اغلب جوامع از مسایل جنسی تابویی ساخته‌اند؛ در حالی که این هم‌غریزه‌ای است که باید مثل غرایز دیگر ارضا شود، زیرا که سرکوب کردن آن، سکوت در مقابل آن، دیواری از ابهام کشیدن به دور آن و بالاخص عدم آموزش و برداشت صحیح از آن، برای یک جامعه ایجاد معضل و مشکل می‌نماید.

وجود مشکلاتی در زمینه مسایل جنسی مثل کمبود تمایلات، ناتوانی، انزال زودرس و غیره، چه بسا که به خاطر ترس و اضطراب، شرم و خجالت یا احساس بی‌کفایتی و گناه، مخفی مانده و بیان نشود. در بسیاری از مواقع، این مشکلات نهفته، ممکن است خود را با علایم و عوارض دیگری مثل ناراحتی‌های جسمانی، افسردگی و نارضایتی از زندگی زناشویی نشان دهد و تا مرز اختلافات شدید خانوادگی و طلاق پیش رود (۴).

رابطه جنسی وقتی با احساسات نهفته‌ای مثل خجالت، خشم و گناه درآمیزد، تبدیل به مشکل می‌گردد و متأسفانه جامعه ما از معدود جوامعی است که در آن، از بیان این‌گونه

مسایل و مشکلات برای آگاهی عموم امتناع ورزیده و همواره آنها را در پرده‌ای از ابهام قرار داده است (۴).

از این رو، مسایل جنسی جایگاهی مهم‌تر یافته است و نه تنها در رده نیازهای فیزیولوژیک انسان‌ها مانند تشنگی، گرسنگی و نیاز به هوا و خواب، بلکه در حیطه نیازهای معنوی و عرفانی چون نیاز به زیبایی و کمال در نظر گرفته می‌شود.

نقش رابطه جنسی در تداوم و سلامت زندگی زناشویی روشن است. مکتب تحلیل روانی فروید از جمله مکاتب عمده و مهمی است که به موضوع رابطه جنسی پرداخته و بسیاری از مشکلات بشر را ناشی از عدم ارضای میل جنسی دانسته است. به نظر او یکی از مهم‌ترین نیازهای انسان، غریزه جنسی است که موجب بقای نسل و تولید مثل می‌شود و محققین آن را به‌عنوان زیربنای تشکیل خانواده پذیرفته و ارضای آن را بسیار مهم و ضروری می‌دانند. به‌عبارت بهتر، رابطه جنسی بخش خاص ازدواج و نزدیکترین رابطه زوج‌ها است که فرد طی آن اعتماد و آرامش را با همسر خود به مشارکت می‌گذارد و این ارتباط وسیله‌ای است که زوج‌ها را به یک واحد تبدیل می‌کند (۵).

پس می‌توان گفت با ارائه آموزش و مشاوره در زمینه مسایل جنسی به‌تدریج مشکلات موجود در روابط جنسی از بین رفته و ناآگاهی جای خود را به اطلاع و آگاهی کامل می‌دهد. این‌گونه مشاوره‌ها و آموزش‌ها، بسیاری از زنان و مردان را قادر می‌سازد تا قدم‌های مؤثر و موفق‌تری را در مواجهه با مشکلات جنسی و اختلافات زناشویی خود بردارند (۶).

تحقیقات نشان داده است که افزایش رضایت جنسی، سعادت زناشویی را افزایش می‌دهد و از آنجا که جهل و اطلاعات غلط و گمراه‌کننده در مورد باورهای جنسی، مشکلات گسترده‌ای برای زوج‌ها ایجاد کرده است، مشاوره قبل از ازدواج قبل از شروع یک رابطه جدی مهم است (۷).

از آنجا که مسایل جنسی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است، به همین دلیل این پژوهش بنا دارد تا اثر آموزش جنسی قبل از ازدواج را بر خودپنداره جنسی زنان در آستانه ازدواج بررسی نماید.

روش بررسی

در این پژوهش از روش تحقیق نیمه تجربی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون و گروه گواه استفاده شده است. گروه‌های آزمایش و گواه به روش تصادفی انتخاب شدند و قبل از اعمال مداخله‌های تجربی در مورد گروه‌های آزمایش و گواه پیش‌آزمون برای هر دو گروه اجرا شد و پس‌آزمون نیز در پایان مداخله اجرا گردید. تفاوت بین پیش‌آزمون و پس‌آزمون هر گروه از نظر معنادار بودن آماری مورد بررسی قرار گرفت. بدین‌صورت آموزش جنسی قبل از ازدواج به-عنوان متغیر مستقل اعمال گردید تا تأثیر آن بر افزایش خودپنداره جنسی زنان در آستانه ازدواج به‌عنوان متغیر وابسته مشخص گردد.

جامعه آماری

جامعه آماری پژوهش حاضر، زنان در آستانه ازدواج مراجعه‌کننده به مرکز بهداشت شرق اهواز می‌باشد.

نمونه آماری و روش نمونه‌گیری

روش نمونه‌گیری به‌صورت تصادفی ساده است و چون این روش از نوع طرح نیمه‌تجربی حقیقی می‌باشد، حداقل افراد در این پژوهش، ۱۵ زن در آستانه ازدواج جهت آموزش و ۱۵ زن در آستانه ازدواج جهت کنترل می‌باشد، که در مجموع ۳۰ زن در این طرح شرکت نمودند. ۱۵ زن در آستانه ازدواج در کلاس‌های آموزشی شرکت کردند و ۱۵ زن در آستانه ازدواج دیگر در گروه کنترل قرار گرفتند و آموزشی به آنها داده نشد. سپس مداخله به‌مدت ۸ جلسه ۲ ساعته روی گروه آزمایش اجرا و پس از اتمام جلسات درمانی، پس-آزمونی از هر دو گروه گرفته شد.

ابزار اندازه‌گیری داده‌ها

به‌منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها در این تحقیق از روش‌های آماری زیر استفاده شده است:

روش آمار توصیفی:

شامل محاسبه فراوانی، درصد، میانگین، انحراف معیار.

روش آمار استنباطی:

با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS و آزمون زیر

صورت گرفت.

تحلیل کوواریانس چندمتغیره: در تحلیل کوواریانس متغیرهای مداخله‌گر کنترل می‌شوند، یعنی اثر آنها از روی نمرات آزمون برداشته می‌شود و سپس میانگین نمرات باقی مانده، گروه‌های پژوهشی با هم مقایسه می‌شوند. در این پژوهش، در مرحله پس‌آزمون، متغیر پیش‌آزمون کنترل می‌شود، یعنی تأثیر آن از روی نمرات پس‌آزمون برداشته شده و سپس میانگین نمرات باقی‌مانده گروه آزمایش و کنترل با هم مقایسه می‌شود.

یافته‌ها

مفروضه‌های تحلیل کوواریانس

قبل از تحلیل داده‌های مربوط به فرضیه‌ها، برای اطمینان از اینکه داده‌های این پژوهش مفروضه‌های زیربنایی تحلیل کوواریانس را رعایت می‌کنند، به بررسی آنها پرداخته شد. بدین منظور چهار مفروضه تحلیل کوواریانس شامل، خطی بودن (Linearity) همخطی بودن چندگانه، همگنی واریانس‌ها (Multicollinearity) همگنی شیب‌های (Homogeneity of variance) و همگنی رگرسیون (Homogeneity slope of regression) مورد بررسی قرار گرفتند، که به‌ترتیب بیان می‌شوند.

۱- خطی بودن

بنیادی‌ترین فرض برای تحلیل کوواریانس خطی بودن رابطه بین متغیر وابسته مورد بررسی و متغیر کمکی (همپراش) است (۷). در این پژوهش، پیش‌آزمون‌های متغیر-های اضطراب جنسی، خودکارآمدی جنسی، خودابرازی جنسی، خوش‌بینی جنسی و افسردگی جنسی به‌عنوان متغیرهای کمکی (همپراش) و پس‌آزمون‌های آنها، به‌عنوان متغیرهای وابسته تلقی شدند. همبستگی بین پیش‌آزمون و پس‌آزمون اضطراب جنسی $r=0/64$ ($p<0/001$)، خودکارآمدی جنسی $r=0/52$ ($p<0/001$)، همبستگی بین پیش‌آزمون و پس‌آزمون خودابرازی جنسی $r=0/48$ ($p<0/002$)، همبستگی بین پیش‌آزمون و پس‌آزمون خوش‌بینی جنسی $r=0/43$ ($p<0/005$) و همبستگی بین

پیش‌آزمون‌ها) و متغیرهای وابسته (پس‌آزمون‌ها) در همه سطوح عامل (گروه‌های آزمایش و کنترل) فرض برابری برقرار باشد. برای بررسی این فرض از آزمون کوواریانس عاملی استفاده شد و تعامل بین گروه و پیش‌آزمون بررسی گردید.

با توجه به همبستگی‌های به‌دست‌آمده در جدول ۱، که همه از ۰/۹۰ پایین‌تر می‌باشند، از مفروضه همخطی چندگانه بین متغیرهای کمکی (کوواریت‌ها) اجتناب شده است.

همان‌گونه که در جدول ۲ ملاحظه می‌شود، تحلیل کوواریانس عاملی تعامل گروه با اضطراب جنسی ($F=0/06$) و تعامل گروه با متغیر خودکارآمدی جنسی ($F=1/16$) و ($p=0/29$)، تعامل گروه و متغیر خودابرازی جنسی ($F=1/16$) و ($p=0/29$)، تعامل گروه و خوش‌بینی جنسی ($F=1/85$) و ($p=0/19$) و تعامل گروه و افسردگی جنسی ($F=1/61$) و ($p=0/22$) معنادار نمی‌باشند. این یافته‌ها نشان می‌دهند که فرض همگن بودن خطوط رگرسیون برقرار است.

همان‌گونه که در جدول ۳ ملاحظه می‌شود، آزمون‌های آماری تحلیل کوواریانس چندمتغیری اثر پیلایی ($F=14/462$)، لمبدای ویکلز ($F=14/462$)، اثر - هتلینگ ($F=14/462$) و بزرگترین ریشه روی ($F=14/462$) نشان می‌دهند که دو گروه فوق حداقل در یکی از متغیرهای وابسته با یکدیگر تفاوت معناداری دارند. بنابراین استفاده از تحلیل کوواریانس جایز است.

فرضیه اول: آموزش جنسی قبل از ازدواج بر کاهش اضطراب جنسی زنان در آستانه ازدواج اثربخش است. ملاحظه می‌شود با کنترل پیش‌آزمون بین زنان گروه‌های آزمایش و گروه گواه از لحاظ خرده‌مقیاس‌های خودپنداره جنسی در زمینه اضطراب جنسی تفاوت معناداری وجود دارد ($F=26/362$ و $p<0/001$).

بنابراین فرضیه اثربخشی آموزش جنسی قبل از ازدواج بر کاهش اضطراب جنسی تأیید می‌گردد. به عبارت دیگر، آموزش جنسی قبل از ازدواج با توجه به میانگین نمرات اضطراب جنسی زنان در آستانه ازدواج گروه آزمایش در

پیش‌آزمون و پس‌آزمون افسردگی جنسی ($F=0/54$)، به‌دست آمده است که این ضرایب بیانگر رعایت مفروضه خطی بودن روابط بین متغیرهای کمکی (همپراش) و وابسته است. نامرتب است

۲- همخطی بودن چندگانه

هنگامی که متغیرهای کمکی (همپراش‌ها) با یکدیگر همبستگی بالایی در حد ۰/۹۰ داشته باشند، نشان از این است که همخطی بودن چندگانه بین متغیرهای کمکی وجود دارد. در این پژوهش، پیش‌آزمون‌های اضطراب جنسی، خودکارآمدی جنسی، خودابرازی جنسی، خوش‌بینی جنسی و افسردگی جنسی به‌عنوان متغیرهای کمکی (همپراش) در نظر گرفته شدند.

۳- همگنی واریانس‌ها

در این پژوهش قبل از تحلیل داده‌ها برای بررسی همگنی واریانس متغیرها، از آزمون همگنی واریانس لوین (Leven's test of homogeneity of variances) استفاده شد.

جدول زیر نتایج آزمون‌های همگنی واریانس‌های لوین در متغیرهای وابسته پژوهش (اضطراب جنسی، خودکارآمدی جنسی، خودابرازی جنسی، خوش‌بینی جنسی و افسردگی جنسی) را نشان می‌دهد.

۴- همگنی شیب‌های رگرسیون

در حالی که این فرض وجود دارد که متغیرها در تحلیل کوواریانس در کل داده‌ها باید خطی بودن را نشان دهند، این فرض نیز باید در نظر گرفته شود که خطوط رگرسیون برای هر گروه در پژوهش باید یکسان باشند. اگر رگرسیون ناهمگن باشد آنگاه کوواریانس تحلیل مناسبی نخواهد بود. فرض همگنی شیب‌های رگرسیون یک موضوع کلیدی در کوواریانس است (۷).

لازم به توضیح است که در این پژوهش پس‌آزمون-متغیرهای اضطراب جنسی، خودکارآمدی جنسی، خودابرازی جنسی، خوش‌بینی جنسی و افسردگی جنسی به‌عنوان متغیرهای وابسته و پیش‌آزمون‌های آنها به‌عنوان متغیرهای کمکی (همپراش) تلقی شدند. زمانی فرض همگنی شیب‌ها برقرار خواهد بود که میان متغیرهای کمکی (در این پژوهش

با کنترل پیش‌آزمون بین زنان گروه‌های آزمایش و گروه گواه از لحاظ خرده‌مقیاس‌های خودپنداره جنسی در زمینه خودابرازی روابط جنسی نیز تفاوت معناداری وجود دارد ($F=37/49$ و $p<0/001$) بنابراین فرضیه اثربخشی آموزش جنسی قبل از ازدواج بر افزایش خودابرازی جنسی تأیید می‌گردد. به عبارت دیگر، آموزش جنسی قبل از ازدواج با توجه به میانگین نمرات خودابرازی جنسی زنان گروه آزمایش در پس‌آزمون نسبت به میانگین زنان گروه گواه، موجب افزایش نمرات خودابرازی جنسی در گروه آزمایش شده است. در نهایت، می‌توان گفت آموزش جنسی قبل از ازدواج بر افزایش خودابرازی جنسی در گروه نمونه مورد مطالعه اثربخش بوده است.

پژوهش نشان می‌دهد که آموزش جنسی قبل از ازدواج با اطمینان ۹۹ درصد موجب بهبود خودابرازی جنسی زنان شده است.

پژوهش اسماعیل‌زاده، با یافته‌های پژوهش حاضر هم‌سوئی دارد. اشخاص سالم با آگاهی از خود و آگاهی از جهان ارتباط کامل دارند و کسانی که دچار اختلال روانی هستند، ارتباطی با این دو سطح ندارند. به اعتقاد پرلز، افراد زیادی از پدر و مادر و فرهنگ خویش آموخته‌اند که باید انگیزه‌های خود را فرو نشانند و در نتیجه از بیان انگیزه‌ها و تمایلات جنسی بیم دارند (۸).

بنابراین آموزش جنسی از طریق تجانس بیشتر زوجها در صراحت نگرش نسبت به روابط جنسی خودشان در زندگی زناشویی، موجب افزایش خودابرازی جنسی می‌گردد.

فرضیه چهارم: آموزش جنسی قبل از ازدواج بر خوش‌بینی جنسی زنان در آستانه ازدواج اثربخش است. با کنترل پیش‌آزمون بین زنان گروه‌های آزمایش و گروه گواه از لحاظ خرده‌مقیاس‌های خودپنداره جنسی در زمینه خوش‌بینی جنسی تفاوت معناداری وجود دارد ($F=29/835$ و $p<$

بنابراین فرضیه اثربخشی آموزش جنسی قبل از ازدواج بر افزایش خوش‌بینی جنسی تأیید می‌گردد. به عبارت دیگر،

پس‌آزمون نسبت به میانگین زوج‌های گروه گواه، موجب کاهش نمرات اضطراب جنسی در گروه آزمایش شده است. نتایج پژوهش حاضر نشان می‌دهد که آموزش جنسی قبل از ازدواج با ضریب اطمینان ۹۹ درصد، موجب بهبود و کاهش اضطراب جنسی مردان و زنان در آستانه ازدواج شده است.

پژوهش‌های زیادی نشان داده‌اند که اجرای آموزش جنسی قبل از ازدواج موجب کاهش اضطراب زوج‌ها گردیده است.

فرضیه دوم: آموزش جنسی قبل از ازدواج بر کاهش افسردگی جنسی زنان در آستانه ازدواج اثربخش است.

با کنترل پیش‌آزمون بین زنان گروه‌های آزمایش و گروه گواه از لحاظ خرده‌مقیاس‌های خودپنداره جنسی در زمینه افسردگی جنسی تفاوت معناداری وجود دارد ($p<0/001$ و $F=31/526$).

بنابراین فرضیه اثربخشی آموزش جنسی قبل از ازدواج بر کاهش افسردگی جنسی زنان در آستانه ازدواج تأیید می‌گردد. به عبارت دیگر، آموزش جنسی قبل از ازدواج با توجه به میانگین نمرات افسردگی جنسی مردان و زنان گروه آزمایش در پس‌آزمون نسبت به میانگین زوج‌های گروه گواه، موجب کاهش نمرات افسردگی جنسی در گروه آزمایش شده است. نتایج پژوهش نشان داد که آموزش جنسی قبل از ازدواج با اطمینان ۹۹ درصد موجب بهبود و کاهش افسردگی جنسی زنان در آستانه ازدواج شده است.

به نظر می‌رسد که آموزش جنسی از طریق ایجاد یک طرح‌واره جنسی صحیح به پردازش صحیح اطلاعات جنسی فرد منجر شود و در نتیجه نگرش منفی نسبت به روابط جنسی بهبود یافته و افسردگی و اضطراب جنسی کاهش یابد. خوش‌بینی بالا نیز میزان افسردگی را کاهش می‌دهد (۷). چون آموزش جنسی میزان خوش‌بینی جنسی را افزایش داده، پس توانسته است میزان افسردگی جنسی را کاهش بدهد.

فرضیه سوم: آموزش جنسی قبل از ازدواج بر خودابرازی جنسی زنان در آستانه ازدواج اثربخش است.

خودکارآمدی روابط جنسی نیز تفاوت معناداری وجود دارد ($F=28/941$ و $p<0/001$).

بررسی ساریخانی با پژوهش حاضر هم‌خوانی دارد. یکی از راههای افزایش خودکارآمدی جنسی فرد شکل‌دهی نگرش‌ها و اعتقادات مثبت در مورد مسایل جنسی در فرد است. وقتی که فرد نگرش مثبت به مسایل جنسی داشته باشد این نگرش باعث می‌شود که سطح رفاه جنسی، روانی و عاطفی فرد نیز بهبود پیدا کند. بنابراین می‌توان انتظار داشت که با تغییر در اعتقادات و نگرش‌های افراد نسبت به مسایل جنسی سطح خودکارآمدی فرد بالا رود و به نظر می‌رسد که آموزش جنسی با ایجاد یک نگرش مثبت نسبت به روابط جنسی سطح خودکارآمدی جنسی فرد را افزایش دهد. همچنین آموزش جنسی از طریق کاهش افسردگی و اضطراب جنسی سطح خودکارآمدی جنسی را افزایش می‌دهد (۹).

آموزش جنسی قبل از ازدواج با توجه به میانگین نمرات خوش‌بینی جنسی زنان در آستانه ازدواج گروه آزمایش در پس‌آزمون نسبت به میانگین زنان در آستانه ازدواج گروه گواه، موجب افزایش نمرات خوش‌بینی جنسی در گروه آزمایش شده است.

به نظر می‌رسد که آموزش جنسی با افزایش آگاهی، نگرش منفی نسبت به روابط جنسی را کاهش داده و انتظار مثبت و تقویت‌کننده در فرد نسبت به جنبه‌های جنسی زندگی ایجاد می‌گردد که همین موضوع خوش‌بینی جنسی را افزایش می‌دهد.

فرضیه پنجم: آموزش جنسی قبل از ازدواج بر خودکارآمدی جنسی زنان در آستانه ازدواج اثربخش است.

با کنترل پیش‌آزمون بین زنان گروه‌های آزمایش و گروه گواه از لحاظ خرده‌مقیاس‌های خودپنداره جنسی در زمینه

جدول ۱: همبستگی بین پیش‌آزمون‌های متغیرهای وابسته برای زنان

متغیرها	اضطراب جنسی	خودکارآمدی جنسی	خودابرازی جنسی	خوشبینی جنسی	افسردگی جنسی
اضطراب جنسی	-	-	-	-	-
خودکارآمدی جنسی	-۰/۱۷	-	-	-	-
خودابرازی جنسی	-۰/۶۹	۰/۶۲	-	-	-
خوشبینی جنسی	-۰/۳۹	۰/۵۸	۰/۵۵	-	-
افسردگی جنسی	۰/۰۳	-۰/۵۰	-۰/۲۵	-۰/۳۷	-

جدول ۲: نتایج آزمون‌های همگنی شیب‌های رگرسیون زنان

شاخص	متغیر	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	p
تعامل گروه و اضطراب جنسی		۰/۵۵۹	۱	۰/۵۵۹	۰/۰۶	۰/۸۱
تعامل گروه و خودکارآمدی جنسی		۱۴/۹۱	۱	۱۴/۹۱	۱/۱۶	۰/۲۹
تعامل گروه و خودابرازی جنسی		۱۱/۷۱	۱	۱۱/۷۱	۱/۶۹	۰/۲۱
تعامل گروه و خوش‌بینی جنسی		۱۵/۰۷	۱	۱۵/۰۷	۱/۸۵	۰/۱۹
تعامل گروه و افسردگی جنسی		۲۰/۸۲	۱	۲۰/۸۲	۱/۶۱	۰/۲۲

جدول ۳: نتایج آزمون‌های معناداری تحلیل کوواریانس چندمتغیری برای مقایسه نمره‌های پس آزمون خودپنداره جنسی با کنترل پیش‌آزمون-های متغیرهای وابسته زنان

نام آزمون	شاخص آماری	ارزش	نسبت F	درجه آزادی فرضیه	درجه آزادی خطا	سطح معناداری
اثر پیلائی	۰/۷۹۲	۱۴/۴۶۲	۵	۱۹	۰/۰۰۱	
لمبدای ویلکز	۰/۲۰۸	۱۴/۴۶۲	۵	۱۹	۰/۰۰۱	
اثر هتلینگ	۳/۸۰۶	۱۴/۴۶۲	۵	۱۹	۰/۰۰۱	
بزرگترین ریشه روی	۳/۸۰۶	۱۴/۴۶۲	۵	۱۹	۰/۰۰۱	

جدول ۴: نتایج تحلیل کوواریانس یک‌راهه نمره‌های پس‌آزمون با کنترل پیش‌آزمون در متغیرهای وابسته خودپنداره جنسی در گروه‌های آزمایش و گواه زنان

متغیر وابسته	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	نسبت F	p
اضطراب جنسی	۱۸۸/۳۲۸	۱	۱۸۸/۳۲۸	۲۶/۳۶۲	۰/۰۰۱
افسردگی جنسی	۲۱۷/۶۶۰	۱	۲۱۷/۶۶۰	۳۶/۵۲۴	۰/۰۰۱
خودابرازی جنسی	۲۵۳/۳۷۴	۱	۲۵۳/۳۷۴	۳۷/۴۹۰	۰/۰۰۱
خوش‌بینی جنسی	۲۳۵/۶۱۵	۱	۲۳۵/۶۱۵	۲۹/۸۳۵	۰/۰۰۱
خودکارآمدی جنسی	۲۳۴/۲۵۶	۱	۲۳۴/۲۵۶	۲۸/۹۴۱	۰/۰۰۱

بحث

در تحقیقی با عنوان اثربخشی مشاوره قبل از ازدواج بر ایجاد دیدگاه صحیح نسبت به ازدواج پرداخته شد. نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که مشاوره زوج‌ها قبل از ازدواج و تمرکز بر ساخت یک دیدگاه مشترک برای ازدواج و دادن اطلاعات اساسی در مورد آن می‌تواند یک چارچوب مناسب برای ازدواج ایجاد کرده و همچنین زوج‌ها می‌توانند پاسخ‌های مناسبی برای سؤالات خود بیابند. این موضوع زمانی بهتر تبیین می‌شود که در نظر بگیریم نارضایتی جنسی در روابط زوج‌ها با گله و شکایت کردن، غرولند کردن، متهم ساختن یکدیگر، سرزنش نمودن و عیب‌جویی کردن از یکدیگر نمایان می‌شود و این حیطة از روابط به شدت تهدید-کننده عواطف زوج‌ها است؛ چرا که برای زوج‌ها ارتباط جنسی چیزی فراتر از تماس جنسی است و این امر مدخلی برای دستیابی به هماهنگی و فعالیت مشترک و ایجاد عواطف مثبت محسوب می‌شود (۱۰).

همچنین عقیده بر این است که آموزش می‌تواند اثر زیادی بر افراد داشته باشد. این اثر در درون رابطه تجربه می‌شود. این تأثیر به این دلیل ایجاد می‌شود که قدرت و بنای زندگی افراد به میزان زیادی با کیفیت روابط بین فردی آنها با افراد مهم زندگی خود، به‌خصوص اعضای خانواده رابطه دارد. شماری از پژوهش‌ها را در رابطه با طرح‌واره‌های جنسی انجام دادند که به گفته‌ی آنها: طرح‌واره‌های جنسی یک ساختار شناختی در رابطه با جنبه‌های جنسی خود است که از تجارب قبلی فرد مشتق می‌شود، اشکال ماهیت تجارب جنسی معمول فرد که فعالیت‌های جنسی فرد را راهنمایی می‌کند و نقش مهمی را در پردازش اطلاعات جنسی فرد بازی می‌کند (۷).

این مطالب مؤید آن است که با آموزش می‌توان از ایجاد مشکلات جنسی پیشگیری کرد. در مورد اثربخشی آموزش جنسی قبل از ازدواج نیز می‌توان این‌گونه تبیین کرد که آموزش این مسایل به زنان در آستانه ازدواج کمک می‌کند که

رضایت زوجها شود، ولی وقتی این اطلاعات به صورت درست و با توجه به مذهب و فرهنگ ایرانی داده شود، باعث افزایش دانش جنسی درست گردیده و موجبات رضایت جنسی بیشتری را فراهم می‌آورد.

در رابطه زناشویی، خودبازداری و مهار جنسی را کنار گذاشته و از این حق طبیعی خود لذت لازم را ببرند. این مطلب بدین معنا است که عدم آگاهی و دانش کافی و یا داشتن اطلاعات غلط و ضد و نقیض می‌تواند باعث آسیب‌پذیری و عدم

منابع

- 1-Besharat MA, Hosainzadeh R. Comparison of mental health and sexual problems fertile and infertile women. *Journal of Reproduction and Infertility*. 2006; 12 (2):146-153. [In Persian]
- 2-Noranipor R, Besharat MA, Yosefi E. Relationship between knowledge and sexual attitudes and marital satisfaction in couples living in the Young Research Center. *Shahid Beheshti University, quarterly. Issues related to counseling psychotherapy* 2008; 6(24):27. [In Persian]
- 3-Bakhshayesh AR, Mortazavi M. Relationship, sexual satisfaction, general health and marital satisfaction. *Quarterly of Applied Psychology* 2010; 4(12):73-85. [In Persian]
- 4-Ohadi B. *Human sexuality*. Isfahan: publisher Sadegh Hedayat; 2007.p.87.[In Persian]
- 5-Barr A, Bryan A, Kerrick, D. Sexual peak: Socially share cognitions about desire, frequency, and satisfaction in men and women. *The Journal of Personal Relationships* 2002; (45) 9: 287-299.
- 6-Jahanfar SH. *Textbook of Sexual Disorders*. 1th ed, Tehran: Publications salemi 2002. p.37. [In Persian]
- 7-Amanelahi A, Aghaeyan B, Heydaryan N. *Khvdmfvmmy investigate the relationship between the variables of sex and sexual satisfaction. Family and Sexual Health Congress. Shahed University Tehran* 2013. [In Persian]
- 8-Eslaminasab A. *Human sexuality*. Tehran: Hayan; 1998. [In Persian].
- 9-Sarikhani R. Comparison of the effectiveness of sex education and traditional education on the Trans-theoretical Model-based model of sexual self nulliparous women after childbirth. *Master's thesis, Tehran University, 2012.*
- 10-Murray, CE, Murray, TL. Solution-focused premarital counselling: Helping couples build a vision for their marriage. *Journal of Marital and Family Therapy* 2004; 30(3):349-358.

Efficacy of Premarital Sexual Training on Self-Concept among Women in Marriage Age in Ahvaz

Adeleh Bavi^{1*}, Abbas Aman Elahi², Yousof Ali Atari³

1-M.S.C of Consultation.

Psychology.

2-Assistant Professor of Consultation.

3-Professor of Consultation.

1,2,3-Department of Consultation,
Faculty of Psychology and Sciences
of Educational, Shahid Chamran
University of Ahvaz, Iran.

*Corresponding author:
Adeleh Bavi; Department of
Consultation, Faculty of
Psychology and Sciences of
Educational, Shahid Chamran
University of Ahvaz,
Iran.Tel:+989166145418
Email: Adel.hesam@yahoo.com

Abstract

Background and Objective: The purpose of the present research was to study of efficacy of sexual training based on Information and Motivation For Behavior skill (IMB) model on sexual self-concept (sexual-anxiety, sexual-optimism, sexual-depression, sexual self-efficacy, sexual-consciousness and sexual disclosure) among women in threshold of marriage in Ahvaz.

Subjects and Methods: Statistical population in this research was all women who made positive response to instigator of researcher included 40 men and 30 women were assigned randomly to experimental and control groups. Research design was experimental (pre-test and post-test) with control group. Then, the experimental group received eight 90-minutes training sessions of sexual training base on the IMB model. The Multidimensional Sexual Self-Concept Questionnaire (MSSCQ) was used in this study.

Results: The result of MANCOVA showed that sexual training was significantly efficient on increasing sexual-optimism, sexual self-efficacy, and sexual disclosure and was efficient on decreasing sexual-anxiety and sexual-depression in women.

Conclusion: This study confirmed that sexual problems can be prevented through education. The effectiveness of sex education before marriage can also be explained in such training and will help these women in marriage and the marital relationship sexual inhibition aside and enjoy their natural right to take it.

Keywords: Sexual Training, Sexual-Anxiety, Sexual-Optimism, Sexual-Depression, Sexual Self-Efficacy and Sexual Disclosure.

Please cite this paper as:

Bavi A, Amanolahi A, Atari YA. Efficacy of Premarital Sexual Training on Self-Concept among Women in Marriage Age in Ahvaz. *Jundishapur Sci Med J.* 2014;13(4): 485-493

Received: Jan 16, 2014

Revised: April 30, 2014

Accepted: July 28, 2012